

Ovidius így zeng:

Quid Stygia, quid tenebras, quid nomina vana timetis?

Plutarkhos maga is, ki platonikus és Apollo papja, dajkameséknek tartja a más világról elterjedt regéket. Epiktetos így kiált föl: „Nincs alvilág, nincs Akheron.“

Polybios föl is emeli kárhoztató szózatát kortársai azon meggondolatlan eljárása ellen, hogy a vallás kérdéseiben a magánéletben minden káros következmények nélkül gyakorolható szabadságot, a közélet terére is átviszik, holott itt a vallásos félelmek és aggályok fölötte nélkülözhetetlen eszközei a közrend és fegyelem fentartásának. Epikurosnak föllépése tehát a közvéleményre legfelebb politikai tekintetben hathatott volna károsan; de bírálatának érvei ellenállhatatlan erővel hatottak, kész elfogadtatásban részesültek. A metsző gúny helyett Lucretius már csak megvető mosolylyal bánik el a túlvilágról alkotott mesékkal; legfőlebb képes beszédeknek tekinti az egészet. Költeményének idéztem könyvében (a harmadikban) Tantalos kínját az alácsüngő szikla miatt, a haláltól való félelmet. Tityos marezangolatását a szenvedélyek kínzó ölyveit, Sisyphos hiábavaló fáradozását, a nagyravágyás izgalmaít, a Danaidák munkáját telhetetlenségünket példázó allegoriáknak tekinti.

„Így a bolondoknak leszen életük végre pokollá.“

Ez nem enged nyugodtan élnünk és kényszerít mint egy a halál kapui előtt vesztegelnünk (Leti portas cunctarier ante), mely helyet a derék Fábían, kinek lelkiismeretes és mély búvárlatokon alapuló fordítását használom idézeteimnél, szerény nézetem szerint a költői gondolat rovására fordítja így: „a halál kapuját zörgetteti velünk.“ Ha egy Ancus, egy Xerxes, egy Scipio, egy Homérosz, egy Demokritos és végre maga Epikuros is örök álmát aluszsza, miért kell a köznapi embernek életét élve halálra hasonlóvá tenni a szüntelen álmodozás által, miért csinál magának ezer meg ezer aggodalmat, miért fut a gondba kerülve a gondot, miért lesz épen a gond kerülése a legnagyobb gond? Egy orvosság van: a telhetetlen életszomját kioltani. Sajátságos vigasz! A szomjazónak azt tanácsolni, hogy ne szomjazzék, úgy alszik el szomja!

Hegydűs István.

(Folyt. köv.)

Szakosztályi üléseink köréből.

Az erd. muzeum-egylet történelmi szakosztálya 1878. oct. 12-én tartá meg alakuló gyűlését, számos tag közreműködésével s elnökévé Finály H. Lajost, tollvivőjévé Szász Bélát választván meg.

A szakosztály munkakörét és ügyrendjét olyképp állapítja meg, hogy r. gyűléseit, melyeken minden tisztességes ember megjelenhet, minden hónap 2-ik és 4-ik hétfőjén, d. u. 6 órán kezdve tartja, a muzeumi könyvtár helyiségében, kivéve az egyleti szünidőre eső hónapokat (jul. aug.) A gyűlések tárgyai tudományos előadások, vagy tudományos kérdések megvitatása, mindazoknak a tudományágaknak köréből, a melyek a természeti tudományokon kívül esnek, az előadó vagy vita-kérdő tárgyát vagy kérdését előre bejelentvén az elnöknel; ismertethetők, ezeken kívül, tudományos művek, valamint művészeti és régészeti, avagy történelmi vagy irodalmi emlékek s a szakosztály, a körülményekhez képest, nyilvános népszerű előadásokat is tarthat.

A muzeum-egylet a szakosztály kiadványaira ez évben 750 frtot becsátván rendelkezésére, a szakosztály az év 10 munka-hónapjában 10 két-két ives füzetet ad ki, „Az erdélyi muzeum történelmi szakosztályának közlönye“ cím alatt, a szerkesztői tisztre a szakosztály elnökét kérve föl. A Közlöny tartalmát a szakülések előadásai, menetének rövid leírása, tudományos művek ismertetése, a felölet szakokba vágó tudományos közlemények s az ilyszerű bel- és külföldi mozgalmak ismertetése teszi. A szakosztály az elnök mellé esetről esetre két-két tagot választ, e háromtagu bizottság döntvén a fölött, ha az előadások közölhetők-e a Közlönyben, e határozat ellen a szakosztály teljes üléséhez nyitva állván a fölebbezés. A Közlöny megindítására 1879. év eleje tűzetik ki.

Az 1878. okt. 28-ki második ülésen, szintén számos tag jelenlétében, a szakosztály további működésének részletei vitattak és álapítottak meg, valamint a muzeum-egylet több régi magyar nyomtatványa került tüzetes vizsgálat és megbeszélés alá.

Az 1878. nov. 11-ki gyűlésen Torma Károly tartott igen érdekes és tudományos előadást, ki bemutatta s ismertette azokat a bronz, vas, esont, kőszközöket és cserép edényeket és töredékeket, melyeket a Csáklya helység határán fekvő őskori telep helyen talált. E helyet ő, Herbich Ferencz ismert geologusunkkal együtt, mint az erd. muzeum-egylet, e célra kiküldött megbízottja, tüzetesen átvizsgálván, rendszeresen fölászta. Az eredmény a költséget s fáradságot gazdagon jutalmazta, jóllehet véletlenül egy hegyomlás következtében napfényre jött s Enyedhez közel eső lellyet az enyedi főiskola tanára, Herepei Károly, az erd. muzeum küldötteit megelőzve, már kiaknázza s így, kivált a bronz eszközök tetemesebb része az enyedi főiskola régiséggyűjteményébe került. A bemutatott tárgyakat, melyek közül néhány, különösen igen szép és sajátágos alkotásu bronz dárdahegy, muzeumunk kitünő darabját fogja alkotni, valamint az Enyedre került darabokat is részletesen megismertetvén, a Csáklyán, valamint Erdély több lellyein: Kuduban, Tordoson, s másutt, együtt s egyszerre talált ké, bronz, vas eszközökről előadó azt a végkövetkeztetést vonta le, hogy

hazánkban az őskori barbar lakosok még a rómaiak uralkodása alatt — mert a csákyai leletben az agyag edények díszítésén a római ízlés hatása kimutatható — a kő, bronz és vas eszközöket azon egy időben készítették és használták. Az értekezés a Közlöny egyik következő számában egész terjedelmében meg fog jelenni.

A decz. 16-ki rk. gyűlésen a Közlöny megindítása iránti intézkedések megbeszélése folyt, míg a jan. 13-ki ülés tárgyául Jámbor Endre előadása volt kitézve Gajus institutioiról.

Az erdélyi muzeum részére 1878. october–december havaiban beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: A bajor kir. tud. Akademiától, Sitzungsberichte der philos.-historischen Classe. 1878, Jahrg. 4-tes Heft München 1878. — A m. kir. pénzügyminiszteriumtól, A m. kir. államerdők gazdasági és kereskedelmi leírása. Szerk. Bedő Albert. Budapest. Ugyanaz német és francia kiadásban is (3 köt.) — A magyar képviselőház irodájától, Az 1877. évi közösügyes bizottság jegyzőkönyve, naplója, irományai és határozatai. Budapest 1878. (4 köt.) és A magyar állami és vasúti táviradók statistikája 1877-ről. Budapest 1878. — Finály Henriktől 68 drb. kisebb nyomtatvány. — A csik-somlyói róm. kath. főgymn. értesítője 1877/8-ról. Sz.-Udvarhely 1878. — Gött János és fia brassai nyomdájából 2 drb. nyomtatvány. — A mlgu vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól, Magyarországi műemlékek, 1 füzet. Budapest 1878. — A m. képviselőház kiadóhivatalától, Az 1875/8 évi országgyűlés képviselőháza jegyzőkönyveinek tartalommutatója 1—3 köt. Budapest 1878. — A m. tud. Akademiától, Monumenta Hung. Hist. Vol. XXI. 1. 2. XXII. 1. 2. (Kritobulosz és függelékei) 4 köt. — A „Ker. Magv.“ szerkesztőségétől, „Keresztény Magvető“ XIII. évf. 5. füz. Kolozsvár 1878. — Mitrovics Gyulától, Egyházi szóoklattan. S.-Patak 1878. — Finály Henriktől, Szentek élete. V. kötet. Eger 1878. és Házi könyvtár. XXVII., XXVIII. köt. Budapest 1878.

II. Régiségek és érmek: Finály Henriktől 3 drb. bronz emlékérem az 1878-ki párizsi világtárlatról. — Gr. Bethlen Károlytól cserében egy római arany gyűrű amethyst intaglioival. — Vas Miklósné urasszonytól 1 római csésze, 1 bronz szobrocška (genius alatus), 1 contushegy vasból, 1 római rézpénz. — Herepei Károlytól 2 bronz nyilhegy, Nyárád-Szt.-Benedekről. — Zeyk Gábortól egy feliratos ar. votiva Apulumból vagy Sarmizegethusából. — A muzeum költségén eszközölt ásatásból számos bronz, csont, kő, vas eszköz és cseréptöredék, Csákyáról.